

המוסד לביטוח לאומי
מינהל גמלאות

חוזר מס': כללי 11/2012 סיעוד 1397	תאריך: כ"ג סיון, תשע"ב 13 יוני, 2012
נושא: מבחן הכנסות בסיעוד תת נושא: עדכון וריענון הנחיות לביצוע מבחן הכנסות בסיעוד שם החוזר: הנחיות מעודכנות למבחן הכנסות 6/2012	
מטרת החוזר: עדכון וריענון של ההנחיות העיקריות לביצוע מבחן הכנסות בתהליך הטיפול בתביעה לגמלת סיעוד.	
פתח דבר	
עדכון אחרון	
תהליך עבודה	
גלריית רכיבים	
חשוב לדעת	השפעות נלוות
מידע לנציגי שירות	
קישורים רלוונטיים (חוק/תקנה/חוו"ד משפטית/פס"ד/חוזר)	

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

פתח דבר

- לאור חשיבה מחודשת שנערכה בנושא ובעקבות הנסיון המצטבר והמידע הקיים במוסד, הוחלט שיש מקום לבחינת תהליכי העבודה ודרישת המסמכים הקיימים לביצוע מבחן הכנסות בהתאם להוראות החוק והתקנות.
- צוות חשיבה שהוקם לבחינת הנושא, הכין דוח מפורט הכולל המלצות לביצוע.
- בצוות השתתפו: אשר בטלמן ונועה אלעד מאגף סיעוד, שרון אסיסקוביץ ממינהל המחקר, שרון קפלן, מנהלת מחלקת סיעוד וניידות סניף כפר סבא, אלינה שלשוב, סניף פתח תקוה.
- נושאים הקשורים לביצוע מבחן הכנסות שלא מופעים בחוזר זה, יש לנהוג בהתאם לתדריך לפקידי תביעות בסיעוד וחוזרים שהתפרסמו בעבר בנושא זה.

בתוקף:

מועד פרסום חוזר זה

[חזרה](#)

הגדרות

סוגי הכנסה הנלקחים בחשבון למבחן הכנסות בסיעוד

כידוע הוגדרה הכנסה בתקנות למבחני הכנסה בסיעוד, ההכנסות המפורטות בסעיף 2 לפקודת מס הכנסה, למעט הכנסות שיפורטו בהמשך שאינן נלקחות בחשבון למבחן ההכנסות.

סעיף 2 לפקודת מס הכנסה כוללת רשימת הכנסות כלהלן:

- עבודה שכירה;
- עבודה עצמאית;
- דיבידנדים, ריבית, הפרשי הצמדה;
- גמלאות;
- הכנסות מאחוזת בית או קרקע;
- הכנסה מכל נכס;
- חקלאות;
- פטנט וזכויות יוצרים;
- כל הכנסה אחרת (שלא פורטה לעיל שלא הוצאה מהם במפורש).

סוגי הכנסות שהוחרגו (אינם נלקחים בחשבון במבחן ההכנסות)

- קצבת ילדים;
- הענקות לחיילים ולבני משפחותיהם;
- גמלת ניידות, דמי מחיה לאלמנה וליתום;
- קצבת שירותים מיוחדים;
- קצבת ילד נכה;
- גימלה לפי סעיף 112 לחוק הביטוח הלאומי;
- תשלומים לנפגעי פוליו, גזת, ואיידיס;

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

- קצבה ומענק ליוצאי מחנות וגטאות;
- סיוע לניצולי שואה לפי חוק נכסים של נספי שואה;
- רנטות המשולמות על ידי מדינות חוץ לנפגעי רדיפות הנאצים עקב היותם נפגעי הנאצים (לא כולל רנטות של בטחון סוציאלי);
- קצבה חודשית על פי הסכם עם גרמניה – קרן סעיף 2.

הוצאות המנוכות מההכנסות

- דמי מזונות על פי פסק דין לבת זוג או ילדים שאינם גרים עימו.
- דמי החזקה במוסד של הורה, בן זוג, או בן/בת.
- הוצאה על שכר דירה למי שיש לו הכנסה משכר דירה ובלבד שהסכום המנוכה לא יעלה על סכום ההכנסה משכר דירה.

[חזרה](#)

הוראות לביצוע

1. הצהרה על הכנסות

כאשר מתקבלת תביעה לגמלת סיעוד, ללא הצהרה על הכנסות או שההצהרה היא חלקית, הכרחי לעמוד על כך שתתקבל הצהרה מלאה על הכנסות התובע ובת/בן זוג אם קיים. (פרט למקבלי השלמת הכנסה או למי שמגיש תביעה בתוך שנה מתביעה קודמת שבה היתה הצהרה מלאה ואישורי הכנסות מלאים).

בהיעדר הצהרה מלאה על הכנסות אין להמשיך בטיפול בתביעה. במערכת "מרום" תשלח דרישה להמצאת הצהרה ואישורי הכנסות. כעבור 21 ימים מהמכתב הראשון.

אם לא התקבלה ההצהרה כנדרש, יש לשלוח תזכורת עם הודעה שאם לא ימציא את הנדרש התביעה תידחה.

2. מידע ו/או מסמכים לאימות ההצהרה על הכנסות

מידע ממערכות ממוחשבות :

להלן רשימת הכנסות הנמשכות אוטומטית לקובץ הזקן במחשב (בעת הזנת חודש אמצעי).

- קצבאות זקנה ושירים – ביטוח לאומי.
- קצבה לנכי רדיפות הנאצים – משרד האוצר.
- הכנסות של אינם שכירים, מקובץ "גלש".

"רצף": המידע מתקבל ממסך האינטגרציה

פקיד התביעות יבדוק בשאלתת רצף, אם קיים דיווח על הכנסות. אם כן, יש לוודא כי ההכנסות המופיעות ברצף הן ההכנסות עליהן הצהיר התובע או שהן נוספות על אלו שהתובע הצהיר עליהן ולנהוג בהתאם.

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

בדיקת הכנסות מ"רצף" תיעשה באופן הבא:

- כניסה למסך "אינטגרציה על ידי לחיצה על F11 במסך תנאים מקדמיים.
- הקשת האות "פ" בשדה "הכנסות" ואנטר.
- בשדה "תפקיד נפש" הספרה 1 להכנסות התובע, הספרה 11 להכנסות בן זוגו הגר עמו. ואנטר.
- במסך "הכנסות מדווחות וגובה גמלה" שדה סימון לכל חודש בנפרד.
"ג" גמלאות
"ה" הכנסות מדווחות.
- הקשת ערך כנ"ל ואנטר יופיע מסך עם סכום הגמלה או ההכנסה המדווחת בהתאם.

חשוב לדעת

- המידע על הכנסות מדווחות המופיע במסך הנ"ל מעודכן לפי שנת כספים מלאה אחרונה ומתעדכנת בין במהלך השנה השוטפת עד לחודש נובמבר, כלומר עד חדש 11/2012 יעודכנו הכנסות לגבי שנת 2011.
- מידע על קצבאות ממשרד האוצר מזוהה כך שניתן להבחין בין מקבל קצבה כנכה רדיפות הנאצים לבין מקבל פנסיה ממינהל הגמלאות של האוצר כפנסיונר של שירות המדינה.
- לתשומת לב!
כאשר קיים מידע על הכנסה ממקור מסוים במסך האינטגרציה יש להסתפק בכך ואין צורך לדרוש המצאת אישורים על הכנסות ממקור זה (פרט למקרים גבוליים כמפורט להלן).
כאשר אין מידע על הכנסות מדווחות לא ניתן להסיק מכך מסקנה שאין לתובע הכנסות אחרות, לפיכך יש להסתמך על הצהרת התובע בטופס התביעה ביחס למקורות ההכנסה שלו ולבקש מהתובע המצאת אישורי הכנסה מהמקורות שלא מופיעים בהכנסות המדווחות.
- "זו"ש"
אם קיימים אישורי הכנסות בתיק זו"ש מהשנה האחרונה שלפני קבלת התביעה לגמלת סיעוד, ניתן להסתמך על כך.
- לגבי הכנסות מדווחות ממסך אינטגרציה והכנסות מזו"ש, היות שההכנסות אינן של השנה השוטפת, אם התוצאה של מבחן ההכנסות גבולית עד 8% לחודש פחות מהסכום המפחית או השולל, יש לבקש אישורי הכנסה מעודכנים ל"תקופה הקובעת".

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

• "גלש"

המידע המופיע ב"גלש" הוא על הכנסות של עובדים עצמאיים והכנסות שלא מעבודה החייבות בדמי ביטוח.

תקנה 3(ב) לתקנות למבחני הכנסה קובעת כי ההכנסה שתילקח בחשבון למי שחויב בתשלום מקדמות על חשבון דמי הביטוח, תובא בחשבון ההכנסה ששימשה יסוד לחישוב דמי הביטוח כפי שהיתה ידועה ביום הגשת התביעה.

לתשומת לב יש לקחת בחשבון את סכום ההכנסה בפועל. לפיכך למי שהכנסתו נמוכה מסכום המינימום יש לקחת בחשבון את סכום ההכנסה הנמוך יותר ולא את סכום המינימום. כך גם בהכנסה העולה על סכום המקסימום, הסכום שילקח בחשבון יהיה סכום ההכנסה בפועל ולא סכום המקסימום הנמוך יותר.

הכנסות אלו ימשכו אוטומטית לשדות ההכנסות מקובץ הגביה של המוסד. התביעות שבהן אין מידע במערכות הממוחשבות או שהמידע אינו מספק, ולא הומצאו אישורי הכנסות במלואם או בחלקם, יש לפעול כלהלן:

3. פעילות להמצאת אישורי הכנסות

1. ביצוע דרישת מסמכים מהתובע או מאיש קשר, באמצעות מערכת מרום.
2. מיד עם דרישת המסמכים יש להעביר את פרטי הזקן אל מנהל הייעוץ לקשיש בסניף כדי שמתנדבי הייעוץ לקשיש יפנו במקביל אל התובע או המטפל העיקרי לקבלת המסמכים.

למי שלא המציא המסמכים לאחר פעילות הייעוץ לקשיש ולאחר שחלפו 21 ימים מהדרישה הראשונה, תישלח תזכורת עם דרישה להמציא המסמכים תוך 15 ימים נוספים. אם המסמכים לא יומצאו עד חלוף 15 הימים הנוספים תידחה התביעה.

לתשומת לב: התקופה שבה לא הומצאו המסמכים ו/או הפרטים שנדרשו לא יספרו במניין 60 הימים ממועד תחילת הזכאות כמפורט בסעיף 225(ג) לחוק.
יש להזין במסך "נבצר מהמוסד" את התקופה ממועד דרישת המסמכים עד למועד המצאתם.

4. מועד הפקת הזמנה לביצוע הערכה תפקודית

אין לבצע הזמנה לביצוע הערכה תפקודית לפני המצאת אישורי הכנסות נדרשים (לא כולל מקבלי השלמת הכנסה או אלו שהמידע על הכנסותיהם נמצאים במידע במחשב).

ניתן לבצע הזמנה לביצוע הערכה תפקודית לפני הזנת מבחן הכנסות במחשב, בהתאם לאמור בסעיף 5 להלן:

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

5. זמן הזנת מבחן הכנסות לקובץ סיעוד

עמידה בתנאים של מבחן הכנסות מחייבת וזאת כדי למנוע ביצוע הערכות תלות שלא לצורך (למי שצריך להידחות עקב הכנסות). כמו כן, ביצוע מבחן הכנסות במחשב יאפשר להעתיק את פרטי מבחן ההכנסות אם תוגש תביעה נוספת תוך שנה ללא צורך לחפש מסמכים בתביעה קודמת.

לפיכך, מומלץ לבצע מבחן הכנסות במחשב לפני ביצוע הזמנת מבחן תלות.

יחד עם זאת, היות שיש אחוז גבוה של תביעות שנדחות עקב רמת תלות נמוכה והיות שהזנת מידע על מבחן הכנסות מצריך זמן של הכנה והזנה לא מעטים, הוחלט כי פקיד התביעות רשאי להזמין הערכה תפקודית לפני הזנת מבחן הכנסות במחשב וזאת בתנאי שבדק את המסמכים שבתיק והגיע למסקנה שלא תהיה שלילת הזכאות בשל הכנסות.

לאחר ביצוע מבחן תלות פקיד התביעות יפעל כלהלן:
מי שצבר ניקוד מזכה, יש לבצע מבחן הכנסות במחשב ולאחר מכן להזין את נתוני מבחן התלות.
מי שצבר ניקוד שאינו מזכה בגמלה, ניתן להזין את תוצאות מבחן התלות ללא הזנת מבחן הכנסות במחשב.

הדבר יחסוך הזנה של מידע על הכנסות לכל אלו שיידחו עקב תלות לא מזכה בגמלת סיעוד.
כאשר לא ניתן לזהות את תוצאות מבחן ההכנסות על סמך עיון במסמכים, יבוצע תחילה מבחן ההכנסות במחשב ואם הזכאות לא תישלל, תתבצע הזמנה לביצוע הערכה תפקודית.

6. שימוש בדף חשבון בנק (עו"ש)

מלכתחילה יש לבקש מהתובע להמציא אישורים ממקורות ההכנסה ולא לבקש המצאת דף חשבון במקומם.
השימוש בדף חשבון בנק ייעשה כאשר לתובע אין אפשרות להמציא צילומי אישורים מקוריים ובלית ברירה אחרת.
יש לזכור כי הנתונים המופיעים בדף חשבון עו"ש מהבנק סכומי נטו ולא ברוטו ואינם משקפים בהכרח את כל ההכנסות. (יתכן שיש הכנסות אחרות בחשבון בנק אחר).

7. הסתפקות באישור של חודש אחד בלבד

כאשר התובע המציא אישורי הכנסות של חודש אחד בלבד ולטענתו אין לו אישורים של החודשים החסרים, יתבקש התובע להצהיר בכתב אם ההכנסות בחודשים האחרים דומים או זהים להכנסה הרשומה בתלוש היחיד שהומצא או שההכנסה שונה ואם ההכנסה שונה, ניתן להיעזר בדף חשבון הבנק (במגבלות הרשומות לעיל בנושא זה).

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

8. מצבים מיוחדים

א. מסמכים ופרטים שהומצאו בתוך חודש ימים מיום שנדחתה תביעה קודמת עקב אי המצאת הצהרה על הכנסות ו/או אישורי הכנסות, יש לפעול כלהלן:

1) יש לבטל את הדחיה הקודמת במחשב.

אם מדובר בסודר זכאות 1, והדחיה בוצעה לאחר הזנת פרטים במסך "נבצר מהמוסד" – ביטול הדחיה ייעשה על ידי פניה לרפרנט במטה (על ידי ביטול "החלטת ועדה" דחיה).

אם מדובר בסודר זכאות הגדול מ-1, ביטול הדחיה יתבצע על ידי פקיד התביעות.

2) יש לשנות את התאריך הקובע במסך פרטי התביעה (אופציה 8 בתפריט המשני) לתאריך קבלת המסמכים ו/או הפרטים שנדרשו.

3) המשך הטיפול בתביעה כמקובל, תאריך זכאות אפשרי ה-1 לחודש שלאחר החודש שבו חל "התאריך הקובע".

ב. ביצוע מבחן הכנסות מחדש לתובע שכן זוגו נפטר לפני שאושרה החלטת ועדה מקומית על שירותי סיעוד.

תקנה 5 לתקנות למבחני הכנסה בסיעוד קובעת כי הכנסת "בן/בת זוג" תתווסף להכנסות התובע. כמו כן הגדרת "בן זוג" בתקנה 1 לתקנות נאמר "בן זוגו הגר עימו" תובע שכן זוגו נפטר לפני שהחלטה בתביעה הוכרעה, יש לחזור ולבצע מבחן הכנסות בתביעה זו ללא הכנסות בן הזוג היות שביום קבלת ההחלטה בתביעה אין בן זוג. בהיעדר בן זוג לא ניתן לצרף הכנסות של בן זוג גם אם בתקופה הקובעת הוא היה קיים.

היות שברוב המקרים התובע אמור לקבל פנסיות ו/או קצבת שאירים, יש לבצע מעקב לעוד 3 חודשים קדימה ולהזמין הצהרה חדשה על הכנסות בצירוף אישורי הכנסה חדשים ולבצע מבחן הכנסות מחדש.

ג. מבחן הכנסה חוזר ביזמת התובע

תקנה 8 לתקנות מבחני הכנסה מאפשרת לזכאי בכל עת לבקש בדיקה מחדש של זכאותו כתוצאה ממבחן הכנסות.

לפיכך, התובע רשאי לפנות (בכתב) למוסד ולבקש ביצוע מבחן הכנסות מחדש. התובע יצביע על שינויים שחלו בהכנסותיו ו/או בהכנסות בן/בת זוגו, או בשינויים במצב המשפחתי או שינוי מגורים שלו או של בן/בת הזוג.

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

התובע ימציא הצהרה ומסמכים המעידים על השינויים שהוא טוען שחלו. יש לפתוח סודר זכאות חדש במסך "תנאים מקדמיים" ולבצע מבחן הכנסות חדש על פי המידע החדש על ההכנסות. חל שינוי בשיעור הזכאות, יש להשלים את התהליך עד להזנת החלטת ועדה ואישורה, או דחיה עקב רמת הכנסה השוללת זכאות לגמלת סיעוד.

ד. מבחן הכנסות חוזר ביזמת המוסד

מבחן הכנסות חוזר ביזמת המוסד יבוצע במקרים הבאים:

מבחן הכנסות חוזר מתוכנן מראש

- הכנסה בעלת אופי זמני בתקופה הקובעת כגון דמי אבטלה, פרישה מעבודה ועוד.

- תובע או בן זוג שיש להם הכנסה כלא שכירים ומתנהל תיק בגביה כאשר התביעה מוגשת בעת המעברים לשנה החדשה ועומדת להיקבע להם רמת הכנסה לשנה שוטפת (בדרך כלל בין חודש ינואר למרץ בכל שנה).

ה. מבחן הכנסות חוזר עקב קבלת מידע על שינויים כגון:

(1) שינוי במקום מגורים של אחד מבני הזוג.

(2) מעבר לבית אבות של אחד מבני הזוג.

במקרים אלו יש לבקש אישורי הכנסה מעודכנים של התובע ולבצע מבחן

הכנסות מחדש על פי הכנסות התובע בלבד.

כמו כן אם בן הזוג עבר למוסד יש לנכות הוצאות החזקת בן הזוג במוסד

מהכנסות התובע.

(3) מבחן הכנסות חוזר לזכאי לגמלת סיעוד שבן זוגו נפטר

המערכת תקלוט אוטומטית מידע על פטירת בני זוג של זכאים לגמלת סיעוד המחשב ישתול אוטומטית מעקב לביצוע מבחן הכנסות חוזר כעבור 3 חודשים מיום הפטירה של בן/בת הזוג.

לדוגמה אם בן הזוג נפטר בחודש 5/2012 התיק ירשם למעקב בחודש 8/2012 פקיד התביעות יבקש המצאת הצהרה מעודכנת על הכנסות ואישורי הכנסות מעודכנים. יש לבדוק אם מקבל פנסיות שאירים חדשה עקב פטירת בן/בת הזוג. אם התובע יפנה בעצמו, יתבצע מבחן הכנסות חדש בהתאם למועד פנייתו ועל פי תקנה 8 לתקנות מבחני הכנסה.

(4) קבלת מידע חדש על שינוי בהרכב המשפחה

כאשר מתקבל במוסד מידע על שינוי בהכנסות או בהרכב בני הבית הגרים עם הזקן, שיש בהם כדי להשפיע על שינוי בשיעור הזכאות עקב המצב החדש, יש לבקש מהתובע להמציא הצהרה מעודכנת על ההכנסות שלו ושל בן/בת הזוג- אם קיים, וכן אישורים על הכנסות אלו ל - 4 חודשים שקדמו לחודש בו פנינו לתובע.

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

לאחר קבלת ההצהרה ואישורי ההכנסות יש לבצע מבחן הכנסות מעודכן ולקבוע זכאות חדשה בהתאם.

ו. תביעה להחמרה בסמוך למועד פטירת בן/בת הזוג:

כאשר מוגשת תביעה להחמרה בצמוד למועד פטירה של בן/בת זוג, יש לטפל בתביעה להחמרה ולא לבצע מבחן הכנסות חדש בעת ההחלטה בתביעה להחמרה.

המעקב לעניין מבחן הכנסות יתבצע בהתאם לכללים שנקבעו בסעיף 8 ה' 3 לעיל.

אופן ביצוע במערכת הממוחשבת

בתביעה חדשה – יש לסמן בשדה "העתקת בני בית" – "כ"
המחשב יעתיק ההכנסות מהתביעה הקודמת.

בתביעה להחמרה המחשב מציג אוטומטית את ההכנסות מהתביעה הקיימת ופקיד התביעות יבצע מבחן הכנסות במחשב באותם התנאים שהיו בזכאות הקיימת.

ז. תאריך תחילת זכאות חדשה בעקבות שינוי בשיעור הזכאות כתוצאה מביצוע מבחן הכנסות חוזר ו"תקופה קובעת חדשה"

תקנה 8(א) לתקנות למבחני הכנסה בסיעוד קובעת כי הזכאות לגמלת סיעוד תשונה החל מה-1 לחודש שלאחר החודש שבו קיבל המוסד את הנתונים החדשים על ההכנסה.

שיעור הזכאות ישונה בהתאם בהגדלת גמלה, ובגמלה כספית.

יחד עם זאת, כאשר מדובר בהפחתת זכאות בגמלת סיעוד בעין, כדי להבטיח זמן התארגנות של התובע להפחתה המתוכננת, הפחתה בשיעור הזכאות תתבצע מה-1 לחודש שלאחר החודש שבו מבוצע מבחן ההכנסות במחשב. הפחתה כזו תוזן למחשב בין ה-1 לחודש עד ה-10 לחודש, דבר שיאפשר לתובע קבלת הודעה על ההפחתה במועד. (הזנה לאחר מה-11 לחודש ואילך תחייב הפחתה מה-1 לחודש לאחר חודש נוסף, לדוגמא: מבחן הכנסות עם הפחתה בזכאות שתוזן למחשב ב-11.5.2012 הזכאות תופחת החל מ-1.7.2012).

ח. למען הסר ספק, תביעה לבדיקה מחדש בטענת החמרה אינה משמשת הזדמנות לבדיקת מבחן הכנסות מחדש, ואין לדרוש הצהרה ואישורי הכנסות. במצבים אלו יש להעתיק את נתוני מבחן ההכנסות הקודם.

כלל זה אינו חל אם חלו שינויים המצריכים מבחן הכנסות חוזר

חריגים

המוסד לביטוח לאומי מינהל גמלאות

חקירות כלכליות

במקרים בהם יש לפקיד התביעות מידע על הכנסות נוספות שהתובע לא הצהיר עליהן או שאין מסמכים המעידים בבירור על גובה ההכנסות (לדוגמה: אדם בעל מספר נכסים שמניבים הכנסה מהשכרתם והשימוש בהם) ניתן לבצע חקירה כלכלית כדי לאמת סכומי הכנסה שוטפים.

כדי לבצע חקירה כלכלית יש להפנות התיק למחלקת החקירות בסניף. לאחרונה זכתה במכרז לביצוע בדיקות כלכליות עבור אגף החקירות במוסד, חברת מ. גרין ייעוץ פיננסי וכלכלי בע"מ.

מחלקת החקירות תבדוק את הפניה ובהתאם לצורך תעביר את התיק לביצוע החקירה המתאימה.

[חזרה](#)

חתימה

ארנה זמיר
מנהלת אגף סיעוד

רשימת תפוצה

נמענים לביצוע: פקידי תביעות סיעוד
העתק לידיעה: גב' אילנה שרייבמן – סמנכ"ל גמלאות, המוסד לביטוח לאומי

מנהלי סניפים

מנהלי תחום גמלאות

מנהלי סניפי משנה

פקידי תביעות סיעוד

מרכזי דלפק קדמי

מנהלי מרכז מידע טלפוני

גב' רבקה רוזנברג-בושם – מנהלת תחום סיעוד